

Hatásmérés

Gólyahír Alapítvány az Örökbefogadó Családokért

Projekt: PEDAGÓGUS ÉS SZÜLŐKÉPZÉS AZ ÖRÖKBEOFAGADOTTSÁG FEJLŐDÉSI RIZIKÓ FAKTORAINAK FELISMERÉSÉRE 2024

1. Háttér

Az örökbefogadott gyermekek között az átlaghoz képest (vérszerinti családjukba született és ott is nevelkedő középosztálybeli társaikkal összevetve) nagyobb arányban találunk megkésett fejlődésű gyermekeket. Ez lehet megkésett beszéd-, mozgás vagy kognitív fejlődés, alacsonyabb kooperációs képesség, tanulási zavarok, idegrendszeri fejlődési zavarok, ADHD, hangulati, szorongásos és evészavarok. Vannak olyan gyermekek, akiknél a gondozatlan terhességek, magzati ártalmak, az anya alkohol, cigaretta vagy drogfogyasztása, az anyai stressz, a terhesség nem kívánt volta, a vérszerinti szülőktől való elszakadás jelentette veszteség okoz lemaradást az átlagos fejlődési ütemhez képest. Az örökbefogadott gyermekek egy másik részénél, életük korai szakaszában tapasztalt fizikai elhanyagolás, alultápláltság vezet a mozgási vagy kognitív készségek lemaradásához. Az érzelmi elhanyagolás vagy fizikai és érzelmi bántalmazás, a gyermek szükségleteihez való nem megfelelő viszonyulás is vezethet megzavart, bizonytalan kötődési mintázatokhoz, a felnőttek felé irányuló „ösbizalom” elvesztéséhez, így itt ezek az okok állnak a beszédkésett, a tanulási, viselkedési zavarok hátterében. Szociális képességei hiányosak lehetnek, beszéd- és nyelvi képességei az elhanyagoltság miatt lassabban fejlődhetnek. Lehetnek táplálkozási, magaviseleti problémáik, alvászavaraik, antiszociális viselkedésük, késhet náluk a szobatisztaság kialakulása, szélsőséges viselkedésformák jelentkezhettek, (pl.: hisztéria, mániákusság, szorongás). Kiemelkedően fontos, hogy a lemaradásokat, a kommunikációs fejlődés és együttműködést célozatosan fejlesszük, és megkapják a megfelelő gyógypedagógiai és pszichológiai/pszichiátriai terápiás segítséget is.

Az állami gondoskodásban vagy nevelőszülőknél élő gyermekek, akik később örökbefogadással találják meg családjukat, sokszor az ország elmaradottabb régióiból érkeznek, akik számára ezeken a helyszíneken nem elérhető sem a logopédiai gyógypedagógiai, pszichológiai terápia, sem más intervenció. Így előfordulhat, hogy mire ők családba kerülnek már nagyon sürgős beavatkozásra van szükségük.

Az örökbefogadott gyermekeknél a korai éveken túl, a serdülőkor a következő magas kockázati elemeket hordozó életkor. Ezek a gyermekek az átlagnál nagyobb krízisként élik meg a kamaszkort, örökbefogadó szüleikről való leválásukat. Lojalitásválságot élnek meg vérszerinti szüleik és örökbefogadó szüleik között. Szorongások, konkrét félelmek kavarnak bennük. A ki nem mondott kérdések, a kommunikáció hiánya rombolják a szülő-gyermek bizalmi viszonyt, így fokozzák az örökbefogadott kamaszok veszélyeztetettségét, és egyre inkább károsítják a szülő-gyermek bizalmi viszonyt. „Miért nem kellettem a szülőanyámnak?” Biztos, hogy a szüleim nem csalódtak bennem? Ha nem mernek ezekről kérdezni otthon, akkor identitásfejlődésük kisiklik, személyiségük torzulhat. Fokozott veszélyt jelent a családból való lemorzsolódás és a kriminális csoportokhoz való odacsapódás; mert a kimondatlan, megválaszolatlan félelmekre családon kívül fogják keresni a válaszokat.

Ezen rizikófaktorok felismerésében és a megfelelő intervenció felkutatásában a szülőknek és a gyermekekkel foglalkozó pedagógusoknak, az óvodától a középiskoláig kulcsszerepük van. Elengedhetetlen, hogy felismerjék a fejlődési lemaradások pszichés kórképek tüneteit, a tipikus magatartásformákat, és megkeressék vagy felhívják a gyermek szüleinek a figyelmét a szükséges beavatkozásokra. Ehhez viszont arra van szükség, hogy a pedagógusok is ismerjék az örökbefogadás hátterét, kockázati tényezőit. Ismerjék azt, hogy az örökbefogadottak milyen sérüléseket veszteségeket szenvedhetnek el már magzati korban vagy életük korai szakaszában és ezeknek milyen gátló hatásuk lehet egészséges fejlődésükre. Tapasztalataink szerint ezekkel a tényezőkkel a pedagógusok és a szülők is nagyon korlátozottan vannak csak tisztában.

2. Célok

2.1. Céljaink között szerepelt, hogy a pedagógusok, a szülők és az érdeklődők tisztában legyenek a ténnyel, hogy az örökbefogadottakat fokozottabban fenyegeti a fejlődési elmaradások, idegrendszeri éretlenség és a pszichés zavarok veszélye.

2.2. A projekt célkitűzése volt, hogy:

a., A pedagógusok az örökbefogadásról a sztereotípiákon túli tájékozottságra tegyenek szert. Megismerjék a helyes szóhasználatot, a helyes hozzáállást az örökbefogadott gyermekek származástörténetéhez, saját szerepüket abban a társadalmi szemléletformálásban, abban, hogy a közösség értőn – elítéletek nélkül- álljon az örökbefogadáshoz

b., A pedagógusok megismerkedjenek az örökbefogadottakat fenyegető fejlődési elmaradásokkal, azok tüneteivel, és a saját szerepükkel abban, hogy felismerjék ezeket a tüneteket és a gyermekeket a megfelelő szakemberhez irányítsák.

c., az örökbefogadó szülők értsék és felismerjék a fejlődési elmaradásokat, tanulási nehézségeket, azok tüneteit, terápiáit.

2.3 Tervezett társadalmi hatás: A pedagógusokon és az örökbefogadó szülőkön keresztül éveken átívelő szemléletformáló hatás az örökbefogadásról, az örökbefogadás szereplőiről, és az örökbefogadottak származástörténetéről.

2.3. Elért társadalmi hatás

Az elmúlt két évben pedagógus és szülőképzésünk széleskörű ismertségre tett szert, mindkét célcsoport hasznosnak, a gyakorlatban kiválóan alkalmazhatónak ítéli meg. A pedagógusok a tanultakat tovább terjesztik a kollégáik között, ezáltal az örökbefogadásról való ismeretek egy sokkal szélesebb réteget elérnek.

3. Visszajelzések a képzésekről

3.1. Pedagógusképzés

3.1.1. Kvantitatív eredmények:

A résztvevők egy 1-től 5-ig terjedő skálán értékelték azt, hogy mennyire értenek egyet a következő állításokkal:

Megvalósította a képzés a kitűzött célokat? Átlagos pontszám: 5

A képzés megfelelt az elvárásaimnak? Átlagos pontszám: 5

Újszerűek voltak a képzésen megismert információk?. Átlagos pontszám: 4,70

Tudod használni a gyakorlatban a képzésen tanultakat? Átlagos pontszám: 5

Megfelelőek voltak az alkalmazott oktatási módszere? Átlagos pontszám: 4,80

Megfelelő volt az ismeretek ellenőrzésének módja?. Átlagos pontszám: 4,94

Teljesíthetőek voltak-e a képzés előírt követelményei? Átlagos pontszám: 5

Megfelelő volt-e az ismeretek ellenőrzésének módja? Átlagos pontszám: 4,94

Hogyan ítélték meg a résztvevők az oktató(k)/gyakorlatvezető(k)

munkáját, szaktudását? 5

Megfelelőek voltak-e a tárgyi feltételek (általános feltételek, eszközök, segédletek, kötelező irodalom? 4,88

Megfelelő volt-e a továbbképzés szervezettsége? 4,94

3.1.2. Kvalitatív eredmények:

A résztvevők írták:

„Az első továbbképzésem, és nagyon jó élmény volt! Nagyon sokat tanultam a kommunikációról, már bátrabban merek majd belemerülni a diákokkal ebbe a témakörbe. Sokat segítettek az esettanulmányok és a szituációk.”

„Nagyon sokat tanultam a nyílt örökbefogadásról, ez eddig nekem kimaradt.”

„Informatív volt és elgondolkodtató. Az egyik legtanulságosabb volt az öszintéségetek.”

„ Nagy segítség, hogy megtudtam, hogy intézményen belül hogyan lehet erről a témáról kommunikálni. Főleg a szituációs játékok erősítettek meg abban, hogy mennyi szempontot át kell gondolni.”

3.2. Szülőképzés

3.2.1. Kvantitatív visszajelzések:

Az értékelő kérdőívre adott válaszok: (1-5)	Átlagos pontszám
Mennyire elégedett a képzés megszervezésével?	5
Mennyire elégedett a képzéssel kapcsolatos előzetes tájékoztatással? (képzési program ismerete, tájékoztatás a képzési követelményekről, a tanulási folyamatról, a felnőttképzési szerződés tartalmáról stb.)	4,86
Mennyire felelt meg a képzés előzetes elvárásainak?	4,81
Milyen mértékben találta a képzésen kapott ismereteket a gyakorlatban hasznosíthatónak?	4,75
Mennyire ért egyet a következő állítással: ha újból a mellett döntenék, ugyanennél a képzőnél vennék részt képzésben.	5
Mennyire elégedett a képzés során használt tananyagok minőségével?	5
(Kontaktóras képzés esetén) Mennyire elégedett a képző intézmény által biztosított infrastrukturális feltételekkel? (oktatástechnikai eszközök, gyakorlati képzés tárgyi feltételei, berendezés, fűtés, világítás, higiénia stb.)	5
(Kontaktóras képzés esetén) Mennyire elégedett a tanórákon alkalmazott oktatási módszerekkel?	5
Mennyire elégedett a képzés oktatójával/ oktatóival összességében?	5
Mennyire elégedett a képzés során az oktató(k)tól kapott visszajelzésekkel, értékelésekkel?	5

Gólyahír Alapítvány
1033 Budapest
Kaszásdűlő u. 9. V/50
18524734-1-41